

Europos Vadovų Taryba

Briuselis, 2023 m. spalio 27 d.
(OR. en)

EUCO 14/23

CO EUR 11
CONCL 5

PRANEŠIMAS

nuo:	Tarybos generalinio sekretoriato
kam:	Delegacijoms
Dalykas:	Europos Vadovų Tarybos susitikimas (2023 m. spalio 26 d. ir 27 d.) – Išvados

Delegacijoms pridedamos pirmiau nurodytame susitikime priimtose Europos Vadovų Tarybos išvados.

I. UKRAINA

1. Europos Vadovų Taryba pakartoja, kad ryžtingai smerkia Rusijos agresijos karą prieš Ukrainą, kuriuo akivaizdžiai pažeidžiama JT Chartija, ir dar kartą patvirtina, kad Europos Sąjunga nesvyruodama remia Ukrainos nepriklausomybę, suverenitetą ir teritorinį vientisumą, atsižvelgiant į tarptautiniu mastu pripažintas jos sienas, ir jos prigimtine teisę gintis nuo Rusijos agresijos.
2. Europos Sąjunga ir toliau teiks Ukrainai ir jos žmonėms tvirtą finansinę, ekonominę, karinę bei diplomatinę paramą ir humanitarinę pagalbą tol, kol reikės.
3. Visų pirma, Europos Sąjunga ir jos valstybės narės ir toliau teiks tvirtą karinę paramą Ukrainai, ypač pasitelkdamos Europos taikos priemonę ir ES karinę pagalbos misiją, taip pat valstybių narių dvišalę pagalbą. Europos Vadovų Taryba pabrėžia valstybių narių pastangų svarbą ir artimiausio meto poreikį paspartinti karinės paramos Ukrainai teikimą, įskaitant raketas ir šaudmenis, siekiant padėti patenkinti jos neatidėliotinus karinius ir gynybos poreikius, visų pirma pagal vieno milijono artilerijos šaudmenų iniciatyvą, taip pat oro erdvės gynybos sistemas jos žmonėms ir ypatingos svarbos bei energetikos infrastruktūrai apsaugoti.

Ilgesniu laikotarpiu Europos Sąjunga ir valstybės narės kartu su partneriais prisidės prie būsimų saugumo įsipareigojimų Ukrainai – tai padės Ukrainai gintis, pasipriešinti destabilizavimo pastangoms ir atgrasyti nuo agresijos veiksmų ateityje. Europos Vadovų Taryba prašo vyriausiojo įgaliotinio, remiantis sistema, kuriai turi pritarti Taryba, konsultuotis su Ukraina ES būsimų saugumo įsipareigojimų klausimu ir pranešti apie tas diskusijas gruodžio mėn. įvyksiančiame Europos Vadovų Tarybos susitikime.

Karinės paramos ir saugumo įsipareigojimai bus nustatyti visapusiškai paisant tam tikrų valstybių narių saugumo ir gynybos politikos ir atsižvelgiant į visų valstybių narių saugumo ir gynybos interesus.

4. Rusijai nuolat vykdam išpuolius prieš Ukrainos civilinę ir ypatingos svarbos infrastruktūrą, Europos Sąjunga ir jos valstybės narės intensyviau teiks Ukrainai humanitarinę ir civilinės saugos pagalbą, įskaitant įrangą, pavyzdžiui, elektros energijos generatorius, galios transformatorius, mobiliuosius šildymo įrenginius ir aukštosios įtampos bei apšvietimo įrangą, kad padėtų Ukrainai ir jos žmonėms atlaikyti dar vieną karo žiemą.
5. Europos Sąjunga ir jos valstybės narės toliau dės suintensyvintas diplomatinių ryšių pastangas ir tęs bendradarbiavimą su Ukraina ir kitomis šalimis, kad užtikrintų kuo platesnę tarptautinę paramą visapusiškai, teisingai ir ilgalaikiai taikai ir pagrindiniams Ukrainos taikos formulės principams bei tikslams, siekiant surengti pasaulinį aukščiausiojo lygio susitikimą dėl taikos.
6. Rusija yra atsakinga už didžiulę žalą, kurią padarė jos agresijos karas prieš Ukrainą. Būtina, koordinuojant veiksmus su partneriais, daryti ryžtingą pažangą dėl to, kaip būtų galima nukreipti privačių subjektų laikomas ypatingąsias pajamas, tiesiogiai atsirandančias iš imobilizuoto Rusijos turto, Ukrainai ir jos atsigavimui bei atstatymui paremti, laikantis taikytinų sutartinių įsipareigojimų ir vadovaujantis ES bei tarptautine teise. Europos Vadovų Taryba ragina vyriausiąjį įgaliotinį ir Komisiją paspartinti darbą, kad būtų pateikti pasiūlymai. Europos Sąjunga tebėra pasiryžusi, koordinuodama veiksmus su tarptautiniais partneriais, remti Ukrainos atkūrimą, atsigavimą ir atstatymą, įskaitant išminavimo procesą. Šiame kontekste Europos Vadovų Taryba palankiai vertina 2023 m. spalio 11–12 d. Zagrebe surengtos Tarptautinės paramos teikėjų konferencijos dėl humanitarinio išminavimo Ukrainoje rezultatus, apimančius paramą veiksmingam kovos su minomis valdymui.

7. Rusija ir jos vadovai turi būti patraukti visapusiškon atsakomybėn už agresijos karo prieš Ukrainą vykdymą ir kitus sunkiausius nusikaltimus pagal tarptautinę teisę. Europos Vadovų Taryba ragina tęsti darbą, be kita ko, Koalicijoje dėl tribunolo steigimo, dedant pastangas įsteigti baudžiamojo persekiojimo už agresijos nusikaltimą prieš Ukrainą tribunolą, kuriam būtų teikiama kuo platesnė tarpregioninė parama ir užtikrinamas kuo didesnis legitimumas, ir siekiant sukurti būsimą žalos atlyginimo mechanizmą. Be to, Europos Vadovų Taryba pareiškia remianti Tarptautinio baudžiamojo teismo darbą ir smerkia Rusijos mėginimus pakenkti jo tarptautiniams įgaliojimams ir veikimui.
8. Europos Vadovų Taryba kuo griežčiausiai smerkia Rusijos vykdomą neteisėtą Ukrainos vaikų ir kitų civilių deportavimą ir perkėlimą į Rusiją ir Baltarusiją ir primygtinai ragina Rusiją ir Baltarusiją nedelsiant užtikrinti jų saugų grąžinimą.
9. Rusijos galimybės vykdyti agresijos karą turi būti dar labiau susilpnintos, be kita ko, toliau griežtinant sankcijas ir užtikrinant jų visapusišką ir veiksmingą įgyvendinimą ir jų apėjimo prevenciją, ypač didelės rizikos prekių atžvilgiu, glaudžiai bendradarbiaujant su partneriais ir sąjungininkais. Europos Vadovų Taryba smerkia tai, kad Iranas ir Baltarusija toliau teikia karinę paramą Rusijos agresijos karui. Ji taip pat primygtinai ragina visas šalis, visų pirma KLDK, neteikti materialinės ar kitokios paramos Rusijos agresijos karui. Europos Sąjunga intensyvins darbą su partneriais, kad būtų kovojama su melagingais Rusijos naratyvais ir dezinformacija apie karą.
10. Europos Sąjunga yra giliai nusivylusi, kad Rusijos parlamentas priėmė įstatymą, kuriuo atšaukiamas Rusijos Federacijos atliktas Visuotinio branduolinių bandymų uždraudimo sutarties (CTBT) ratifikavimas.

11. Vienašalis Rusijos sprendimas nutraukti Juodosios jūros grūdų iniciatyvos įgyvendinimą ir jos tyčiniai išpuoliai prieš Ukrainos grūdų saugojimo ir eksporto įrenginius, taip pat jos veiksmai trukdant laivybos laisvei Juodojoje jūroje rodo, kad Rusija ir toliau maistą naudoja kaip ginklą ir kenkia pasaulinio apsirūpinimo maistu saugumui. Europos Vadovų Taryba pabrėžia saugumo ir stabilumo Juodojoje jūroje svarbą – tai gyvybiškai būtina tvariam grūdų eksportui. Ji remia visas pastangas, įskaitant JT pastangas, palengvinti Ukrainos grūdų ir kitų žemės ūkio produktų eksportą į šalis, kurioms jų labiausiai reikia, visų pirma Afrikoje ir Artimuosiuose Rytuose. Europos Vadovų Taryba ragina dar labiau sustiprinti ES solidarumo koridorių pajėgumus, kad būtų palengvintas tranzitas ir eksportas į šias šalis, ir prašo Komisijos tuo tikslu pasiūlyti naujų priemonių.
12. Europos Vadovų Taryba palankiai vertina tai, kad perkeltųjų asmenų iš Ukrainos laikinoji apsauga pratęsta iki 2025 m. kovo mėn. Europos Sąjunga tebėra įsipareigojusi teikti paramą perkeltiesiems asmenims tiek Ukrainoje, tiek Europos Sąjungoje, be kita ko, teikiant tinkamą ir lanksčią finansinę paramą valstybėms narėms, kurioms tenka didžiausia su pabėgėlių medicininėmis, švietimo ir pragyvenimo išlaidomis susijusi našta.
13. Europos Sąjunga toliau remis Moldovos Respubliką jai reaguojant į iššūkius, su kuriais ji susiduria dėl Rusijos agresijos prieš Ukrainą.
14. Europos Sąjunga ir toliau glaudžiai bendradarbiaus su Ukraina, Moldovos Respublika ir Sakartvelu ir remis jų pastangas vykdyti reformas žengiant europiniu keliu.

II. ARTIMIEJI RYTAI

15. Dar kartą patvirtindama 2023 m. spalio 15 d. Europos Vadovų Tarybos narių pareiškimą, Europos Vadovų Taryba pakartoja kuo griežčiausiai smerkianti grupuotę „Hamas“ dėl jos brutalių ir beatodairiškų teroristinių išpuolių Izraelyje. Tai, kad grupuotė „Hamas“ naudoja civilius kaip gyvus skydus, yra ypač pasibaisėtinas žiaurus elgesys.

Europos Vadovų Taryba tvirtai pabrėžia Izraelio teisę gintis laikantis tarptautinės teisės ir tarptautinės humanitarinės teisės. Ji pakartoja raginanti grupuotę „Hamas“ nedelsiant, be jokių išankstinių sąlygų paleisti visus įkaitus.

Europos Vadovų Taryba pakartoja, kad svarbu visada užtikrinti visų civilių apsaugą laikantis tarptautinės humanitarinės teisės. Ji apgailestauja dėl visų žuvusių civilių.

Europos Vadovų Taryba apžvelgė dabartinę padėtį ir veiklą, susijusią su įvairiomis veiksmų kryptimis, be kita ko, suderintas pastangas padėti ES piliečiams.

16. Europos Vadovų Taryba pareiškia esanti itin susirūpinusi dėl blogėjančios humanitarinės padėties Gazoje ir ragina užtikrinti, kad pasitelkiant visas būtinas priemones, įskaitant humanitarinius koridorius ir pertraukas humanitarinių poreikių tikslais, toliau greitai, saugiai ir nekliudomai būtų teikiama humanitarinė pagalba, o pagalba pasiektų tuos, kuriems jos reikia. Europos Sąjunga glaudžiai bendradarbiaus su partneriais šiame regione, kad būtų apsaugoti civiliai, teikiama pagalba ir būtų palengvinta prieiga prie maisto, vandens, medicininės priežiūros, kuro ir pastogės, užtikrinant, kad tokia pagalba nepiktnaudžiautų teroristinės organizacijos.
17. Europos Vadovų Taryba primena, kad reikia vengti eskalacijos regione ir bendradarbiauti su partneriais šiuo klausimu, be kita ko, su Palestinos Administracija.
18. Europos Sąjunga yra pasirengusi padėti atgaivinti politinį procesą, grindžiamą dviejų valstybių sambūviu pagrįstu sprendimu, be kita ko, pasitelkdama iniciatyvą „Taikos dienos pastangos“, ir palankiai vertina diplomatines taikos ir saugumo iniciatyvas bei remia tai, kad greitai bus surengta tarptautinė taikos konferencija.
19. Europos Vadovų Taryba pabrėžia, kad reikia kovoti su dezinformacijos ir neteisėto turinio sklaida, ir akcentuoja teisinę platformų atsakomybę šiame kontekste.

III. 2021–2027 M. DAUGIAMETĖ FINANSINĖ PROGRAMA

20. Nuodugniai pasikeitusi nuomonėmis dėl 2021–2027 m. daugiametės finansinės programos siūlomos peržiūros, Europos Vadovų Taryba prašo Tarybos tęsti darbą, kad bendras susitarimas būtų pasiektas iki metų pabaigos.

IV. EKONOMIKA

21. Atsižvelgiant į vis sudėtingesnius iššūkius, įskaitant kintančią demografinę padėtį ir didėjančią pasaulinę konkurenciją, Europos Sąjungai reikia tvirtos ekonominės bazės, kuri užtikrintų jos ilgalaikį konkurencingumą ir vienodas sąlygas tiek viduje, tiek pasauliniu mastu, ir kurios pagrindas būtų visu pajėgumu veikianti bendroji rinka ir jos keturios laisvės. Europos Sąjunga turi stiprinti savo pramoninę ir technologinę bazę ir didinti savo ekonominį atsparumą, saugų junglumą, galimybes patekti į pasaulinę rinką ir našumą, kad pasiektų strateginę autonomiją, kartu išsaugant atvirą ekonomiką.

Vertindama iki šiol padarytą pažangą, Europos Vadovų Taryba pabrėžė, kad reikia paspartinti darbą siekiant:

- a) plėtoti ES konkurencinį pranašumą skaitmeninių ir švarių technologijų srityje, be kita ko, sutelkiant dėmesį į inovacijas, mokslinius tyrimus, švietimą ir įgūdžius;
- b) užtikrinti pakankamą švarios ir įperkamos energijos tiekimą;
- c) mažinti pagrindinę kritinę priklausomybę ir įvairinti tiekimo grandines, pasitelkiant strategines partnerystes;
- d) skatinti perėjimą prie labiau žiedinės ekonomikos ir
- e) mažinti reglamentavimo našlą.

22. Europos Vadovų Taryba:

- a) ragina teisėkūros institucijas skubiai pasiekti susitarimą dėl Svarbiausiųjų žaliavų akto, Poveikio klimatui neutralizavimo pramonės akto ir elektros energijos rinkos modelio reformos;
- b) ragina skubiai imtis tolesnių veiksmų, susijusių su neseniai paskelbtu Komisijos komunikatu dėl vaistų stygiaus Europos Sąjungoje problemos sprendimo, kartu užtikrinant geresnę prieigą prie vaistų ir tai, kad farmacijos sektorius būtų novatoriškas ir konkurencingas;
- c) ragina pradėti darbą, susijusį su bendrais rizikos vertinimais, atsižvelgiant į rekomendaciją dėl itin svarbių technologijų sričių;
- d) prašo Komisijos ir valstybių narių toliau gerinti pagrindines investavimo sąlygas, be kita ko, pasitelkiant bendrą, aiškią ir nuoseklią reglamentavimo sistemą ir verslo aplinką, kurios būtų palankesnės konkurencingumui. Europos Vadovų Taryba ragina visas atitinkamas institucijas tęsti darbą siekiant supaprastinti reglamentavimą ir sumažinti nereikalingą administracinę naštą, įskaitant ataskaitų teikimo reikalavimus, visų pirma MVĮ ir startuoliams. Be to, ji ragina Komisiją parengti papildomų pasiūlymų šiuo atžvilgiu, pasinaudojant duomenų ekonomikos ir standartizuotų verslo duomenų teikiamomis galimybėmis;
- e) prašo Komisijos tęsti darbą sprendžiant iškreipiamojo poveikio, kylančio dėl pasaulinių subjektų taikomų muitų ir subsidijų, klausimą siekiant užtikrinti vienodas sąlygas pasaulio mastu.
Ji taip pat prašo Komisijos intensyviai dirbti siekiant sušvelninti JAV infliacijos mažinimo įstatymo (IRA) probleminius ir diskriminacinius elementus, be kita ko, užtikrinant, kad Europos Sąjungai būtų suteiktas lygiavertis laisvosios prekybos sutarčių partnerės statusas pagal IRA nuostatas;
- f) prašo Komisijos ir teisėkūros institucijų užbaigti 2023 m. vasario 9 d. ir kovo 23 d. Europos Vadovų Tarybos išvadų įgyvendinimą ir priimti papildomas priemones, kurios būtų laikomos būtinomis siekiant padidinti ES konkurencingumą ir patrauklumą investicijoms;

- g) primena savo prašymą Komisijai informuoti Tarybą apie esamos valstybės pagalbos politikos poveikį bendrosios rinkos vientisumui ir ES konkurencingumui pasaulyje ir
- h) prašo Tarybos daryti pažangą atliekant ekonomikos valdymo peržiūrą, kad 2023 m. būtų užbaigtas teisėkūros darbas.

V. MIGRACIJA IR KITI KLAUSIMAI

- 23. Europos Vadovų Taryboje įvyko strateginė diskusija dėl migracijos ir susipažinta su neseniai gautu Komisijos pirmininkės laišku.
- 24. Europos Vadovų Taryba griežtai smerkia neseniai Prancūzijoje ir Belgijoje įvykdytus teroristinius išpuolius, per kuriuos žuvo ir buvo sužeisti Švedijos ir Prancūzijos piliečiai. Kovoje su visų formų terorizmu, neapykanta ir smurtiniu ekstremizmu Europos Sąjunga laikosi vieningos ir tvirtos pozicijos. Europos Vadovų Taryba ragina institucijas ir valstybes nares dėti koordinuotas pastangas sutelkti visų atitinkamų sričių politiką nacionaliniu ir ES lygmenimis, kad būtų sustiprintas vidaus saugumas, be kita ko, stiprinant teisėsaugos ir teisminį bendradarbiavimą, keitimąsi informacija visapusiškai naudojantis atitinkamomis duomenų bazėmis, išorės sienų apsaugą, kovą su neteisėtai žmones gabenančiais asmenimis ir glaudų bendradarbiavimą su trečiosiomis valstybėmis.
- 25. Europos Vadovų Taryba reiškia gilią užuojautą asmenims, nukentėjusiems nuo pastarojo meto gaivalinių nelaimių ir ekstremalių meteorologinių reiškinių ES valstybėse narėse ir trečiosiose valstybėse, ir reiškia solidarumą su jais.

26. Dažnesni ir vis intensyvesni ekstremalūs meteorologiniai reiškiniai aiškiai rodo, kad į kritišką klimato padėtį būtina skubiai reaguoti pasaulio mastu. Prisitaikymo prie klimato kaitos ir jos švelninimo pastangos yra itin svarbios stiprinant ES atsparumą ir reagavimo į krizes pajėgumus. Primindama 2023 m. spalio 16–17 d. Tarybos išvadas, Europos Vadovų Taryba įvertino pasirengimą 2023 m. Jungtinių Tautų klimato kaitos konferencijai Dubajuje (COP28) ir ragina imtis aktyvesnių pasaulinių veiksmų ir siekti platesnio užmojo pasaulinių tikslų¹. Europos Vadovų Taryba ragina kuo labiau remti visuotinį įsipareigojimą dėl atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir energijos vartojimo efektyvumo, kurį Europos Sąjunga pasiūlys COP28.
27. Atsižvelgdama į išorės veiklos sukeltą žalą ypatingos svarbos infrastruktūrai Baltijos jūroje, Europos Vadovų Taryba pabrėžia, kad reikia veiksmingų priemonių ypatingos svarbos infrastruktūros atsparumui didinti ir saugumui užtikrinti. Be to, ji pabrėžia, koks yra svarbus visapusiškas ir suderintas požiūris į Europos Sąjungos pasirengimą krizėms ir reagavimą į jas, užtikrinant, kad visi sektoriai prisidėtų prie visus pavojus apimančio požiūrio.

¹ pabrėždama, kad, remiantis Tarpvyriausybinės klimato kaitos komisijos ataskaitomis, norint apriboti atšilimą iki maždaug 1,5 °C, pasaulio mastu išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis turi pasiekti viršutinę ribą anksčiau nei 2025 m.

28. Europos Vadovų Taryba yra labai susirūpinusi dėl saugumo padėties Kosovo šiaurėje*. Ji griežtai smerkia 2023 m. rugsėjo 24 d. įvykdytą smurtinį išpuolį prieš Kosovo policiją. Europos Sąjunga tikisi, kad kaltininkai bus sulaikyti ir greitai patraukti baudžiamojon atsakomybėn, o Serbija visapusiškai bendradarbiaus ir imsis visų būtinų veiksmų šiuo atžvilgiu. Kosovas ir Serbija turi toliau dėti nuolatinės pastangas deeskaluoti padėtį, taip pat užtikrinti, kad Kosovo šiaurėje būtų kuo greičiau surengti nauji rinkimai, aktyviai dalyvaujant Kosovo serbams. Jei įtampa nebus sumažinta, tai turės pasekmių. Europos Vadovų Taryba apgailestauja, kad abi Šalys neįgyvendina Susitarimo siekiant santykių normalizavimo ir jo priedo dėl įgyvendinimo, taip pat kitų susitarimų, dėl kurių susitarta ES tarpininkaujamo dialogo, kuriam vadovauja vyriausiasis įgaliotinis ir kuriam paramą teikia ES specialusis įgaliotinis, metu. Ji ragina Kosovą ir Serbiją juos įgyvendinti nedelsiant ir nepateikiant išankstinių sąlygų. Tai apima serbų daugumos savivaldybių asociacijos / bendrijos sukūrimą. Santykių normalizavimas yra itin svarbi sąlyga abiem Šalims žengiant europiniu keliu ir, nesant pažangos, jos abi rizikuoja prarasti svarbias galimybes.
29. Europos Sąjunga ir toliau glaudžiai bendradarbiaus su Vakarų Balkanais ir rems jų pastangas vykdyti reformas žengiant europiniu keliu.
30. Europos Vadovų Taryba pabrėžia toliau remianti pažangą siekiant tvarios ir ilgalaikės taikos tarp Armėnijos ir Azerbaidžano, grindžiamos suvereniteto pripažinimo, sienų neliečiamumo ir teritorinio vientisumo principais. Europos Vadovų Taryba pabrėžia, kad svarbu užtikrinti Karabacho armėnų, įskaitant tuos, kurie nori grįžti į savo namus, teises ir saugumą. Ji remia Briuselio normalizavimo procesą ir ragina Šalis gera valia bendradarbiauti ir užbaigti šį procesą iki šių metų pabaigos.
31. Europos Vadovų Taryba prašo vyriausiojo įgaliotinio ir Komisijos pateikti variantų, kaip geriausiai sustiprinti ES ir Armėnijos santykius visais jų aspektais.

* Šis pavadinimas nekeičia pozicijų dėl statuso ir atitinka JT ST rezoliuciją 1244/1999 bei Tarptautinio Teisingumo Teismo nuomonę dėl Kosovo nepriklausomybės deklaracijos.

32. Europos Vadovų Taryboje įvyko strateginė diskusija dėl padėties Sahelyje. Ji išreiškia susirūpinimą dėl toliau blogėjančios saugumo ir humanitarinės padėties Sahelyje – ją dar labiau apsunkina politinis nestabilumas. Europos Vadovų Taryba pabrėžia, kad Sahelio ir platesnio regiono, įskaitant kaimynines pakrantės valstybes, stabilumas yra itin svarbus Sahelyje gyvenančių žmonių saugumui ir gerovei, taip pat Europos Sąjungai. Europos Sąjunga ir toliau remis Vakarų Afrikos valstybių ekonominę bendriją (ECOWAS), taip pat toliau bendradarbiaus su pagrindiniais partneriais regione. Europos Vadovų Taryba prašo vyriausiojo įgaliotinio ir Komisijos pateikti variantų, kaip pritaikyti ES veiksmus ir atitinkamas priemones prie dabartinės padėties regione. Europos Vadovų Taryba ragina nedelsiant paleisti prezidentą M. Bazoumą ir jo šeimą.
-